

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

Lördagen, den 20 Junii, 1772.

En witter och gransynt Resande, som flera gånger förut ledradt mit Weckoblad, har åter behagat lemna mig följande stycke af et större Werk, hwilket man önskade helst och hållet se trykt. Et skunt öga ser litet: et granskande mycket; hwad nöge kunde wi icke då wänta öf, i fall Herr Auctor behagade wisa sig i sin klara dag, eller lemna öf alt hwad han, på sina resor med så mycken upmärksamhet upteknat?

Til Antwerpen ankommo wi kl. 8 om aftonen. En Salvins Brabon hade hugget handen af en Jätte, och kastat den sedermera i l'Escaut-floden. Här af skal Staden härleda sit namn; Handt och werpen eller werffen, hwaraf man sedermera skapat Antwerpen.

Staden har en den awantageusaste belägenhet, wid floden Schelde, som delar Brabant ifrån Flandern, hwilket man här ser straxt på

andra sidan. Unvers är allenast 18 lieues ifrån hafwet.

Denna fördel, som nu så litet nyttjas, gjorde Antwerpen för 200 år tillbaka till en af de wigtigaste och rikaste Handels-Städer i Europa. Man räknade här år 1550 200,000 Inwånare, och segelfarten war så stark, at, oagadt hamnens bredd och fördelagtiga belägenhet, skeppen måste ligga i åtskilliga weckor och wänta på hwarandras utlastning; emedan de efter tour och ordning blefwo utlastade.

Med et ord, Antwerpen war den tiden hwad Amsterdam är nu. Denna senare wiste at prostera af revolten och oroligheterna i Nederländerna, och drog til sig Antwerpens både handel och sjelfwa Köpmännerne, med otroliga rikedomar. Häraf är wäl qwar en stor del, efter man prätenderar at här ännu kunna räknas åtskilliga bottenrika hus, men handeln och segelfarten är så aldeles förminskad, om ej förlorad, at de handlande stiga til et ganska ringa antal.

Man berättade ock at ibland 50 Köpmän, det är ungefärligen alla, som kunna hafwa något got at göra, på Beursen icke räknas 12, som där hafwa at syssla om dagarne.

Betraktar man Stadens ansenliga widd, des breda gator, höga och widlyftiga hus, i almåns
het,

het, kan man icke sela at formera sig en stor tanka om det fördom rika Antwerpen.

Brist af handel och rörelse har icke förminskat Stadens pragt. Den lyser besynnerlig i Kyrkor och publica byggnader. Konsten har här haft all ting osparadt. Det är omögeligt at folja hånne öfweralt: wi hafwa icke haft tid nog at se alt hwad Antwerpen kan skriva af i Architect. Sculpture och Målare = konst; men af hwad wi sedt, förtjenar et hyperligt rum i våra minnen den sköna Cathedral = Kyrkan, som ock kallas Notre Dame.

Med så ord kunna wi icke bättre döma om des pragt, än då wi säge, at hon är en af de rikaste i Europa, och hwad skönhet beträffar, onekelligen en af första rangen.

Denna prunkande Göthiska byggnad hwilar på 125 pelare: håller i längden 500 fot och i bredden 240. Här äro ej mindre än 34 altaren. Til spitsen af tornet räknas 622 trapsteg. Stor = klockan väger 16000 Lispund.

Wid ingången igenom stor = dörren til höger ser man en swart tafla med Epitaphium öfwer en Quintin Metsijs, som af en Klensmed (Forgeron) blef en af de störste Målare på sin tid. Han hade länge friat til den store Rubens dotter, men fick korgen endast för sin metiers skul.

Men detta affkräfte honom innet ifrån, at continuera sin kärlek. Han fattade resolution at gå til Italien, för at lära sig måla; och detta beslut lyckades honom så wäl, at han efter 3 år återkom med en mästertlig kunskap i konsten. Han gjorde et prof=stycke för Rubens, som war excellent; men på et delicat ställe därpå, hade han målat en fluga så wäl, at Rubens self bles bebragen, då han tog sin näsduk, at få flugan utur wågen med. Denne store Mästare ropade då, at Quintin war wärdig hans doter. Det war i anseende hårtill, som Quintin fick denna inscription öfwer sig:

Connubialis amor de mulibre fecit Appellem.

Det är omögeligt at specificera alla de kosteliga målningar, som här finnas, hwilka af stora Kännare blifwet orkända för åfwen så många mästestücken. I synnerhet admirerar man Rubens pensel. Denne Mästare hade en stor medtäflare i Coeberger, som icke långt ifrån gådt up emot honom. Denna åmulation uträttade så mycket, at bägge Mästarne lilasom öfwergått sig selfwa. Rubens har wisat all sin styrka uti et Christi nedtagande af korset, hwilket stycke är förträffeligare än det någonsin kan härmas.

K. Ludvig den 15 bödd för denna Altarets
 taflan

taflan 80000 Brabantska gyllen, men uträt-
tade ingen ting på detta rika capitlet, som är i
possession af stycket.

Det, som man kallat Coebergers mästernyckel
finnes här äfwen, och värderas mycket.

Utom af dessa store Mästare, ser man här
dräpeliga målningar af van Dyck, van Orley,
Floris, Diepenbeck, Otto van Veen, Rubens
Bår-mästare; de Vos, Garribaldi, van Bas-
len, Breugel, Corie, van Mol, de Backer,
Francken, Far och Son; Mathysens, Kneller,
Quillin, Quintin Metsys &c. &c.

Sculpturerna äro ej mindre mästernyckel af
Berbruggen, Art, Quillin, de Wree, Willem-
sens, van den Eynden, Baurechet, Galle, Sla-
von, Zielens, Kerckn, de Cort &c.

De curieuse församma icke eller at se l'Ab-
baye de St. Michel, som tilhörer Premontre-
Orden, hwilken bår oskyldighetens klådebonad.
Detta Abbaye är mycket rikt. Det håller nu
uppå at byggas up å nyo; men kyrkan færbli-
wer, som hon är och kan knapt göras wakrare.

Altare-taflan är et ståtligt stycke af Rubens,
målat på 13 dagars tid. Man ser här jämwal
flera piecer af honom, hwaribland St. Nor-
berts portrait drager allas ögon.

Altaret, som är dedicerat til honom, är

gjordt i marmor af den store Quillin, ifrån Amsterdam.

Man ser åfwen här en mycket namnkunnog tassa, som är extraordinairt stor och widlyftig, af Grosme Quillin. Man comparerar denna måsning med Pauer Beroneses bästa arbeten. Wi kunde icke i hastighet developpera systemålet af detta stycke; men man sade, at här war foresståd l'Histoire du Malade de l'Evangile.

Åf samme Mästare äro här ännu 5 stora tafflor, som repräsentera massacren i Goreum, där en hoper Munkar satte lifwet til.

(Fortsättning härnäst.)

Stads Nyheter.

Göteborgske Wexel-Coursen.

Den 13 och 17 Junii.

Pond.	70	- - -		70	- - -	D. K:mt.
Amst.	65	- - -		65	- - -	M. K:mt.
Hamb.	70	- - -		70	- - -	M. K:mt.

Rundgörelser.

Til fulgörande af Kongl. Majeståts Allernådigste Befallningar, uti Bref til Des och Ritsens Höglofl. Commerce-Collegium, af den 30 April 1762, 7 Junii 1763 och 7 Octob. 1766, blifwa Göteborgs Stads Herrar Handlande af Steys-Rederierna och flera, som salt-handel eller sill-salteri idka, härmed kallade, at den

den Trettionde (30) i innewarande Junii månad, kl. Tio (10) å dagen, wid emwar förelagdt Tio Daler Silfwärmyntis wire, hos Magistraten på Stadens Rådhus sig inställa, och då upgifwa de salt-forter, som de nu hwat för sig, i sine magasiner ochsbodar, samt hit ankomna skepp, hafwa i förråd, såsom och hwad och huru mycket af denna waran de än widare i innewarande år före hösten, innan till-siffet plagar infalla, hit införwänna, samt tillika wid handen gifwa, huruwida brist, eller mindre tillräckelig tilgång på salt i vissa uthetes orter sig yppat, si at det därifrån ej erhållas kunnat; hwilket til efterrättelse länders. Götheborgs Rådhus, den 17 Junii, 1772.

Borgmästare och Råd.

Eedan jag flera gånger anmodat mine Herrar Eredirorer at emottaga min til deras förnösande uti Kongl. Maj:ts och Rikens Höglofl. Kongl. Götha Hof-Rätt upgifna egendom; nödsakas jag än widare yrka wederbörande Herrars bemödande uti ofwänberörde ärenden; til hwilken ända de behaga sammantråda den 30 i denna månad kl. 10 före middagen uti huset på Ladugårds-egor, där jag wanligen bodt.

E. Fred. Tallberg.

Overshö Mönlycke-gården i Mantal förmedlat til et sjerdedels, beläget uti Säfwedals Härad och Partille Soken, en sjerdedels mil från Staden Götheborg, försedt med försvarliga åbygnader, så i man- som ladugården, och innehafwer 6 tunnors årligt utafde af våg och korn samt uti medelmättiga goda år hö: slåtter til 40 stackars hårdwall: åtskilliga goda och wäl upodlade hagar til peparrors-plantering: en rik torf-mosa til brännetorfs uptagande uti, jämte åtskillige slags löfirån i gårdet til löfbrätt för sät och nödigt spis-bränste är sahl. All hägnaden består af sten. Skulle någon sinna sig hägad at detta heman handla, tåktes densamma därom gifwa tillkänna hos Lars Börjesson i Overshö Mönlycke-gården.

Danse

Dansmästaren Herr E. G. Norkros, redan förut här i Staden känd i sin konst, tilbjuder nu åter det lätta och wiga folket sin tjenst och underwising: han bor i Madame Norlings hus på Wallgatan, och säljer konsten både där och hemma hos Ulstave af den samma.

Uti Fru Afessor:kan Boethi bakgård på Hollandaregatan, i de rum Herr Carl Dahlberg bebor, komma nästkommande den 20 dennes som är Tisdag eller Midsummars-afton, under offentlig Auktion at försäljas åttskilliga Handels-waror, bestående uti tin, hampa, läder, salt till och järn, samt ten, linkläder, böcker, husgeräds-saker, meubler och allehanda Zimmermans-werktyg, m. m. Auktionen öynas kl. half 10.

Nyligen inkommet godt Liverpools salt, och säljes hos Herr Lars Kähre såwål här i Staden, som uti Masthugget, til billigaste pris.

Om någon äger til salo et halft eller et fjerdedels rent frälse, med skog och sike; så underrättas om köparen på Tryckeriet.

Några sorter concept- och skrif-paper, cardus- och maculatour- samt tobaks-paper äro i commission inlemnada, til ganska billiga priser hos Herr Olof Ullgren.

Et bederligt hushåll efterfrågar, om någorstädes här i Staden äro, från den nästkommande Michaelis 5 rum, kök, kallare, wilsthus och wind at uthyras. Den efterfrågande gifwer sig tillkänna där detta tryckes.

En svartbrun ebenholts kapp, lång och rak til wårten, med en liten rund silfwer knapp och wirkadt svart silfvesband samt dopsko af silfwer, har förkommit för några weckor sedan. Den som har kappen och ej wet egaren, annodas kärligen at lara gifwa det tillkänna hos mig, så at den må kunna genast afhentas.

Den 30 dennes continueras med aucionen hos Herr A. Almgren; då joweler, guld, silfwer, säng- och linkläder, samt något husgeråd, försäljas.

